

Directiva chantunala Mesiras per quietar il traffic en il vitg

approvada da la Regenza ils 30 da settember 2014

midada l'ultima giada cun il conclus da la Regenza dals 20 da december 2022

Cuntegn

1. En general.....	3
1.1. Champ d'applicaziun.....	3
1.2. Object.....	3
1.3. Intent	3
2. Basas giuridicas, normas.....	3
2.1. Basas giuridicas da la Confederaziun	3
2.2. Ordinaziuns e directivas dal DATEC	3
2.3. Basas giuridicas dal chantun	3
2.4. Normas da la «Associaziun svizra da las spezialistas e dals spezialists per vias e per il traffic (VSS)».....	3
3. Noziuns	4
3.1. Categorias da vias	4
3.2. Concepciun dal spazi stradal.....	4
3.3. Quietar il traffic.....	4
3.4. Sveltezzas charradas.....	5
4. Introducziun da zonas da tempo 30 e d'ina sveltezza maximala da 30 km/h sin vias orientadas al traffic.....	5
4.1. Princip	5
4.2. Proceder	6
4.3. Cuntegn da l'expertisa	6
5. Introducziun da zonas da tempo 30 e da zonas d'inscunter sin vias betg orientadas al traffic	8
5.1. Proceder	8
6. Concepciun e coordinaziun da las mesiras	8
7. Controlla posteriura.....	9

1. En general

1.1. Champ d'applicaziun

Questa directiva vala per tut las vias publicas dal chantun Grischun ch'èn dadas libras per il traffic motorisà e che n'èn betg en proprietad da la Confederaziun. Ella vala analogamain er per limitaziuns da la sveltezza en connex cun projects chantunals che vegnan permiss da la Regenza.

1.2. Object

Questa directiva fixescha, per tge tips da vias che tge mesiras per quietar il traffic (zona da tempo 30, sveltezza maximala da 30 km/h, zona d'inscunter) èn admissiblas sut tge cundi-ziuns generalas.

1.3. Intent

Questa directiva vegn duvrada per pudair planisar ed approvar sin l'entir territori chantunal las mesiras per quietar il traffic che dovran ina permissiun, e quai en concordanza cun la legislaziun vertenta e tenor ils medems principis.

2. Basas giuridicas, normas

2.1. Basas giuridicas da la Confederaziun

- Lescha davart il traffic sin via (LTV; CS 741.01)
- Ordinaziun davart la signalisaziun da las vias (OSV; CS 741.21)
- Ordinaziun davart las vias da transit (CS 741.272)
- Lescha federala davart la protecziun da l'ambient (LPAmb; CS 814.01)
- Ordinaziun davart la protecziun da l'aria (OPAr; CS 814.318.142.1)
- Ordinaziun davart la protecziun cunter canera (OPC; CS 814.41)

2.2. Ordinaziuns e directives dal DATEC

- Ordinaziun davart las zonas da tempo 30 e las zonas d'inscunter (CS 741.213.3)
- Directivas dals 13 da mars 1990 per fixar sveltezzas maximalas divergentas
- Directivas dals 20 da matg 2020 davart marcaziuns spezialas sin il vial

2.3. Basas giuridicas dal chantun

- Lescha davart las vias dal chantun Grischun (LVias; DG 807.100)
- Ordinaziun davart las vias dal chantun Grischun (OVias; DG 807.110)
- Lescha introductiva tar la Lescha federala davart il traffic sin via (LItLTV; DG 870.100)
- Lescha davart la giurisdicziun administrativa (LGA; DG 370.100)
- Lescha introductiva tar la Lescha federala davart la protecziun da l'ambient (LCPAmb; DG 820.100)
- Ordinaziun chantunala davart la protecziun da l'ambient (OCPAmb; DG 820.110)

2.4. Normas da la «Associazion svizra da las spezialistas e dals spezialists per vias e per il traffic (VSS)»

- 40 040b Basas da projectaziun, tips da vias
- 40 210 Sboz dal spazi stradal, proceder per sviluppar concepts da furmaziun e da gestiun
- 640 211 Sboz dal spazi stradal, basas
- 40 212 Sboz dal spazi stradal, elements da furmaziun
- 40 213 Sboz dal spazi stradal, elements per quietar il traffic
- 40 851 Marcaziuns spezialas, champs d'applicaziun, furmas e dimensiuns

3. Noziuns

3.1. Categorias da vias

En il dretg davart il traffic sin via vegn definida e duvrada da nov la noziun da la «via orientada al traffic» (art. 1 al. 9 OSV). I sa tracta da vias ch'èn orientadas primarmain a las pre-tensiuns dal traffic motorisà e ch'èn destinadas per ina circulaziun effizienta dal traffic, cun pussibilitar transports segirs, efficacis ed economics. Questas vias furman la rait da vias surordinada. En divergenza dal dretg da construcziun e da planisaziun desista il Cussegl federal da duvrar la noziun da las «vias orientadas als abitadis». En il dretg da traffic basti da duvrar las noziuns da las «vias orientadas al traffic» e da las «vias betg orientadas al traffic». Las vias da transit tenor l'Ordinaziun federala davart las vias da transit valan sco «orientadas al traffic», las ulteriuras vias sco «betg orientadas al traffic».

3.2. Concepziun dal spazi stradal

Cun la concepziun dal spazi stradal èn manegiadas mesiras architectonicas vi da la via, che han la finamira d'adattar il spazi stradal als basegns d'utilisaziun en il territori sur-bajegià. Ella cumpiglia ils princips da furmaziun «effect da portal», «compartimentaziun dal spazi da vias» ed «endentada dals spazis laterals».

Cun planisar mesiras per quietar il traffic èsi indispensabel d'analisar detagliadamain il spazi stradal sco er d'accordar conscienziusamain la concepziun dal spazi stradal cun las relaziuns localas.

3.3. Quietar il traffic

Cun mesiras per quietar il traffic èn manegiadas mesiras organisatoricas, architectonicas e da signalisaziun. Ellas mitigeschan ils dischavantatgs che resortan dal traffic individual motorisà e che han in effect per tut la situaziun da traffic, per ils territoris d'abitadi e per l'ambient.

En il center stattan la reducziun da la sveltezza, la meglieraziun da la segirezza da las participantas e dals participants dal traffic ils pli debels, la restricziun dal traffic da transit en ils quartiers d'abitar, la reducziun da la grevezza per l'ambient pervia dal traffic, l'adattaziun da la concepziun dal spazi stradal, la meglieraziun da la qualitat d'abitar sco er la promoziun dal traffic public.

Las suandantas divergenzas da la sveltezza maximala generala èn pussaivlas en il vitg:

a) Zona da tempo 30 (art. 2a, art. 22a ed art. 108 al. 5 lit. e OSV)

Ina zona da tempo 30 ha las suandantas caracteristicas:

- sveltezza maximala signalisada da 30 km/h
- nagina precedenza per pedunas e peduns, per regla naginas strivlas melnas
- vias betg orientadas al traffic; pussaivladad d'integrar trajects da vias orientadas al traffic
- estructuras d'abitadi unitaras (cunzunt utilisaziun per intents d'abitar)
- pliras vias colliadas ina cun l'autra cun in caracter sche pussaivel omogen e cun passadis cleramain distinguibels
- per regla precedenza da dretga
- en cas che vias orientadas al traffic vegnan integradas, vegnan mantegnidas las strivlas melnas, e las vias orientadas al traffic han la precedenza envers vias sbuccantas

b) Sveltezza maximala da 30 km/h (art. 108 al. 5 lit. d OSV)

In tal traject ha las suandantas caracteristicas:

- sveltezza maximala signalisada da 30 km/h
- per regla mo sin vias orientadas al traffic
- caracter d'excepziun
- nagin dretg da precedenza per pedunas e peduns
- strivlas melnas èn admissiblas
- repetiziun da la signalisaziun da la sveltezza
- areguard la precedenza da dretga valan las disposiziuns generalas da l'art. 36 al. 2 LTV sco er da l'art. 1 al. 7, da l'art. 37 al. 1 e da l'art. 109 OSV
- po vegnir integrada en ina zona da tempo 30 (art. 2a al. 6 OSV)

c) Zona d'inscunter (art. 2a, art. 22b ed art. 108 al. 5 lit. e OSV)

Ina zona d'inscunter ha las suandantas caracteristicas:

- sveltezza maximala signalisada da 20 km/h
- precedenza per pedunas e peduns che na dastgan però betg impedir nunnecessariamain ils vehichels
- bleras pedunas e blers peduns
- basegn d'ina surfatscha traversabla (p.ex. zona da fatschentas)
- frequenza mesauna fin spessa da pedunas e peduns
- diever tras tut ils tips da traffic
- las pli differentas utilisaziuns relevantas per il spazi en ils conturns (territoris maschadads fermamain)
- surfatschas maschadadas, nagina cunfinaziun dal vial
- curt traject da via (part d'in trassé da via)
- caracter omogen e passadis cleramain distinguibels
- parcadi mo sin ils champs marcads

3.4. Sveltezzas charradas

Per giuditgar las mesiras per quietar il traffic ston vegnir resguardadas las sveltezzas charradas resp. il nivel da sveltezza avant maun.

Sco V_{50} vala quella sveltezza che na vegn betg surpassada da la mesadad dals vehichels mesirads. Sco V_{85} vala quella sveltezza che na vegn betg surpassada dad 85 pertschient dals vehichels mesirads.

4. Introducziun da zonas da tempo 30 e d'ina sveltezza maximala da 30 km/h sin vias orientadas al traffic

4.1. Princip

Las sveltezzas maximalas generalas dastgan vegnir reducidas mo, sche:

- almain ina da las premissas da l'art. 108 al. 2 OSV è ademplida, q.v.d.:
- in privel vegn percurschì mo difficilmain u na vegn betg percurschì a temp e na sa lascha betg evitar autramain (lit. a)
- tschertas utilisadras e tscherts utilisaders da la via dovran ina protecziun speziala che na po betg vegnir cuntanschida autramain (lit. b)
- sin trajects cun ina gronda chargia da traffic po la circulaziun vegnir meglierada (lit. c)
- qua tras po vegnir reducida ina grevezza sproporzionada per l'ambient (canera, substanzas nuschaivlas) en il senn da la legislaziun davart la protecziun da l'ambient. En quest connex sto vegnir respectà il princip da proporziunalitad (lit. d)

- ed in'expertisa (art. 32 al. 3 LTV) è avant maun. En l'expertisa stoi vegnir mussà, sch'ina mesira è necessaria, adattada e proporziunala u sche autras mesiras ston vegnir preferidas (art. 108 al. 4 OSV)

4.2. Proceder

1. Sch'ina vischnanca ha l'intenziun d'introducir sin ses territori ina zona da tempo 30 u ina sveltezza maximala da 30 km/h sin ina via orientada al traffic, inoltrescha ella ina dumonda correspondent a la Polizia chantunala dal Grischun, Tecnica da traffic.
2. Silsunter ha lieu ina discussiun tranter la vischnanca e la Polizia chantunala, Tecnica da traffic; sche vias chantunalas èn pertutgadas, er cun la participaziun da l'Uffizi chantunal da construcziun bassa. A chaschun da questa discussiun vegn fixà l'ulteriur proceder, designà consensualmain ina persuna qualifitgada ed independenta sco experta u expert e formulada l'incarica consensuala da l'expertisa (Attenziun: L'experta u l'expert na dastga betg esser stà activ ordavant en la medema chaussa sco cussegliaadra u cussegliaader). Cun surdar l'incarica per l'expertisa vegnan definidas la dimensiun ed il grad da scleriment da l'expertisa.
3. Sche la vischnanca e la Polizia chantunala na chattan nagina cunvegna areguard l'experta u l'expert ubain areguard l'incarica da l'expertisa, fixescha la Polizia chantunala l'experta u l'expert e l'incarica en ina disposiziun intermediara. Questa disposiziun po vegnir contestada tar il Departament da giustia, segirezza e sanadad.
4. La vischnanca nominescha l'experta u l'expert sin agen donn e cust e surdat ad ella u ad el l'incarica.
5. Cura che l'expertisa è avant maun, sto la Polizia chantunala, Tecnica da traffic, controllar quella en cooperaziun cun la vischnanca e cun l'Uffizi da construcziun bassa dal Grischun (tar dumondas tenor l'art. 108 al. 2 lit. d OSV cun consultar l'Uffizi per la natira e l'ambient). Sch'igl è necessari da far cumplettaziuns u scleriments supplementars, ston quels vegnir incumbensads da la vischnanca tenor l'ordinaziun da la Polizia chantunala.
6. Suenter inoltrescha la vischnanca sia dumonda definitiva cun las propostas a la Polizia chantunala, Tecnica da traffic.
7. Sch'il giudicament da la Polizia chantunala è positiv, vegnan fixadas la signalisaziun, la marcaziun e, sche necessari, las mesiras architectonicas ensemen cun l'Uffizi da construcziun bassa dal Grischun.
8. Sche la dumonda vegn acceptada, dispona e publitgescha la Polizia chantunala la mesira per quietar il traffic.
9. Sche la dumonda vegn refusada u vegn acceptada mo per part, vegn quai communitgà a la vischnanca cun ina motivaziun correspondent. Il medem mument vegn la vischnanca rendida attenta ch'ella po pretender entaifer 30 dis ina disposiziun contestabla da la Polizia chantunala. Sch'il termin scada senza far diever da questa pussaivladad, vala la dumonda sco retratga.
10. L'adossament dals custs da procedura sa drizza tenor ils art. 72 ss. LGA.

4.3. Cuntegn da l'expertisa

L'expertisa sto mussar en moda objectiva, chapavla e senza cuntradiziuns, sche e quant enavant ch'ina da las premissas da l'art. 108 al. 2 OSV è ademplida e sche las mesiras proponidas èn necessarias, adattadas e proporziunalas.

L'expertisa sto avair la suandanta structura:

1. Curta resumaziun
2. Descripziun da las finamiras che duain vegnir cuntanschidas cun ordinar la zona resp. la reducziun da sveltezza
3. Plan da survista cun l'ierarchia da las vias d'in lieu u da parts d'in lieu, ch'è determinada sin fundament dal dretg davart la planisaziun dal territori, sco er cun indicaziuns davart las ladezzas da la via
4. Descripziun dals deficits da segirezza existents e previsibels, da las eventualas grevezas sproporzionadas da canera e da contaminaziun da l'aria sco er propostas da mesiras per eliminar ils deficits e las grevezas (art. 108 al. 2 lit. d OSV)
  - Indicaziuns davart ils accidents dals ultims 3 onns per pudair eruir ils lieus pussaivels, nua ch'i capitin accidents
  - Indicaziuns davart las vias da scola, il dumber da scolaras e scolars ed ils lieus da la scola/scolina
  - Indicaziuns davart la situaziun dals passapes
  - Indicaziuns davart la surveaivladad (indicaziuns da las distanzas da vista existents en meters)
  - Indicaziuns davart bains immobigliars cun access privlus davent da la via
  - Indicaziuns davart la grevezza da canera tenor il cataster da la grevezza da canera «Vias» da l'Uffizi per la natira e l'ambient
5. Retschertgas dal nivel da sveltezza
  - Indicaziuns davart il nivel da sveltezza existent (sveltezza da 50 pertschient V_{50} e sveltezza da 85 pertschient V_{85}) als lieus decisivs
  - Las mesiraziuns da lunga durada ston durar 4 fin 6 notgs inclusiv ina fin d'emna, tut tenor il standard da construcziun da las vias pertutgadas Las mesiraziuns ston vegnir accordadas cun la Polizia chantunala, Tecnica da traffic
  - Indicaziuns davart l'apparat da mesiraziun duvrà e davart l'ultima bullaziun/controla da l'apparat (sch'ina bullaziun da l'apparat è necessaria)
  - Eruida dal tip e da la quantidad dal traffic (p.ex. traffic pesant, traffic individual, traffic public e.u.v.)
6. Ponderaziuns davart ils effects pussaivels da la mesira planisada per l'entir lieu u per parts dal lieu sco er propostas per evitar eventualas consequenzas negativas
  - Per il territori pertutgà da la reducziun da la sveltezza ston vegnir fatgas indicaziuns davart la circulaziun e davart la speschezza dal traffic sin basa da las cifras da traffic actualas (p.ex. model da traffic da l'Uffizi per la natira e l'ambient)
  - Consequenzas per il traffic da transit
  - Posiziun en scrit da las interpresas da transport publicas pertutgadas
7. Enumeraziun e descripziun da las mesiras ch'èn necessarias per cuntanscher las finamiras avisadas sco er preschentaziun grafica da las mesiras proponidas
8. Documentaziun fotografica da la zona da charrar plaun resp. da la reducziun da la sveltezza dumandada
9. Examinaziun da la proporziunalitad
  - Preschentaziun, sche la mesira è necessaria, commensurada e proporziunala u sche autras mesiras ston vegnir preferidas
  - Indicaziuns davart alternativas (princip da subsidiaridad)

- En tge dimensiun po la finamira avisada vegnir cuntanschida cun la sveltezza maximala divergenta

Indicaziuns supplementaras per dumondas tenor l'art. 108 al. 2 lit. d OSV:

Sche la reducziun da la grevezza per l'ambient (aria, canera) tenor l'art. 108 al. 2 lit. d OSV è il criteri decisiv per ina reducziun da la sveltezza, sto l'expertisa vegnir cumplettada cun las suandantas indicaziuns resp. cun ils suandants documents:

- dumber d'objects e da personas che pon vegnir protegids cunter canera sproporzionada (surpassament da las limitas) a norma da l'Ordinaziun davart la protecziun cunter canera (OPC) (p.ex. tenor il project da sanaziun cunter la canera)
- giudicament qualitativ dals effects da la reducziun da la sveltezza per la contaminaziun da substanzas nuschaivlas en l'aria (p.ex. cun regular il traffic)

5. Introducziun da zonas da tempo 30 e da zonas d'inscunter sin vias betg orientadas al traffic

5.1. Proceder

1. Sch'ina vischnanca ha l'intenziun d'introducir sin ses territori ina zona da tempo 30 u ina zona d'inscunter sin ina via betg orientada al traffic, inoltrescha ella ina dumonda correspudenta a la Polizia chantunala dal Grischun, Tecnica da traffic.
2. Silsuenter ha lieu ina discussiun tranter la vischnanca e la Polizia chantunala, Tecnica da traffic; sche vias chantunalas èn pertutgadas, er cun la participaziun da l'Uffizi chantunal da construcziun bassa. A chaschun da questa discussiun vegn fixà – ensemen cun la vischnanca – il perimeter da la zona dumandada. Sch'i para – pervia da circumstanzas spezialas – excepziunalmain necessari da laschar far in'expertisa, po ina tala vegnir ordinada da medema maniera sco tar autras ordinaziuns da traffic tenor l'art. 3 al. 4 LTV.
3. La Tecnica da traffic examinescha la dumonda. Sch'ella approvescha la dumonda, dispona e publitgescha ella la sveltezza maximala divergenta.
4. Sche la dumonda vegn refusada u vegn acceptada mo per part, vegn quai communitgà a la vischnanca cun ina motivaziun correspudenta. Il medem mument vegn la vischnanca rendida attenta ch'ella po pretender entaifer 30 dis ina disposiziun contestabla da la Polizia chantunala. Sch'il termin scada senza far diever da questa pussaivladad, vala la dumonda sco retratga.
5. L'adossament dals custs da procedura sa drizza tenor ils art. 72 ss. LGA.
6. La signalisaziun vegn montada da la vischnanca en enclegientscha cun la Polizia chantunala dal Grischun, Tecnica da traffic.

6. Concepziun e coordinaziun da las mesiras

- La concepziun da las zonas per quietar il traffic dependa essenzialmain da las cundiziuns localas. Las normas respectivas (cf. cifra 2.4 qua survar) e las directivas ston vegnir observadas.
- En cas da mesiras architectonicas per lung da vias chantunalas sto la vischnanca sutta-metter il project detaglià da las mesiras architectonicas a la Polizia da construcziun da vias da l'Uffizi da construcziun bassa dal Grischun per l'approvaziun.
- La signalisaziun, la marcaziun e las mesiras architectonicas dastgan vegnir realisadas mo en enclegientscha cun la Polizia chantunala, Tecnica da traffic e pir, cura che la disposiziun da la Polizia chantunala sco er da la Polizia da construcziun da vias è executabla.

- Cura che tut las signalisaziuns, marcaziuns e mesiras architectonicas proponidas en l'experta ed approvadas èn realisadas, annunzia la vischnanca quai a la Polizia chantunala, Tecnica da traffic.
- Ils custs da las mesiras per quietar il traffic (signalisaziun, marcaziuns, mesiras architectonicas) sin las vias chantunalas sa drizzan tenor la legislaziun chantunala davart las vias.

7. Controlla posteriura

La Polizia chantunala po far autonomamain controllas posteriuras, sch'i vegn supponì che la sveltezza na vegnia betg observada. Sch'i sa mussa che la sveltezza na vegn betg reducida sufficientamain, po la Polizia chantunala ordinar mesiras. Questas mesiras ston vegnir realisadas da la partida petenta.

Questa directiva remplazza la directiva dals 21 da december 2021 ed entra en vigur il 1. da schaner 2023.